

Vážení čtenáři,

PES pomalu uvolňuje svoje sevření a my se učíme zase dýchat, dívat se kolem sebe, potkávat se s přáteli a plánovat smysluplné využití svého volného času. Myslivci, po očku sledující projednávání novely Zákona o myslivosti v PS, nás pozvou na jarní svod psů, Ján Kadlec nám ukáže drobné památky Skřípova na Prostějovsku, poznáme, že při krmení zoborožce kaferského musí mít chovatel také dramatické nadání, tradičně pestrá je nabídka Střediska ekologické výchovy Iris, Děti

Země přijímají nominace na titul Ropák roku 2020, Cena Rudolfa Eitelbergera, připravovaná již posedmé péčí spolku Za krásnou Olomouc, ohodnotí nejlepší počiny z oblasti architektury v Olomouckém kraji. Velké plány má také Muzeum v Rýmařově.

V barevné verzi můžete náš měsíčník sledovat na www.kcolomouc.cz. Hodně jarního sluníčka přeje

Redakce

- Drobné památky Skřípova
- Ekocentrum Iris v květnu
- Nominace na Ropáka roku
- ZOO Olomouc
- Muzeum Rýmařov
- Re-vize města
- Knihovna města Olomouce
- Moravské hrady a zámky otevřené od 3. 5.
- Vzpomínka na loňské hřivnáče
- Přispějte na zvon bl. Karla I. a Zity
- Země místo krajů?

Dnes byl v Česku historicky poprvé odsouzen travič dravců

Praha, 29. dubna 2021. Přelomový rozsudek dnes padl u okresního soudu ve Strakonici. Historicky poprvé byl v Česku někdo odsouzen za trávení divoce žijících živočichů. Soudce uznal muže vinným ve všech třech bodech obžaloby. Nepravomocný rozsudek je 2,5 roku odnětí svobody s odkladem na 3,5 roku. U soudu svědčila psovodka České společnosti ornitologické Klára Hlubocká, která v terénu pátrá po otrávených návnadách a jejich obětech a podklady předává policii.

V březnu 2019 měl muž otrávit dva orly mořské a dva krkavce velké u Mečichova na Strakonicku. V květnu toho roku byla provedena domovní prohlídka u podezřelého a byly u něj nalezeny přípravky s karbofuranem a endrinem. Z laboratorních analýz se zjistilo, že orli byli otráveni karbofuranem a krkavci endrinem.

29. dubna 2021 byl muž uznán vinným ve všech třech bodech obžaloby – neoprávněné nakládání s volně žijícími zvířaty, přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu a týrání zvířat.

Česká společnost ornitologická má ptačí kriminalitu v hledáčku již od roku 2000. V roce 2017 zintenzivnila hledání otrávených návnad a jejich zvířecích obětí zřízením specializované terénní psí jednotky psovodky Kláry Hlubocké, která navštěvuje preventivně důležitá místa výskytu dravců, případně místa dřívějšího trávení. Kromě toho vyjíždí k případům na žádost policie či dalších institucí, případně na ohlášení občanů.

„Ptačí kriminalitou se zabývám přes 20 let a teď jsem se konečně dočkal prvního odsou-

zeného traviče. Je to nesmírně důležitý signál pro ty, kdo neberou ochranu přírody vážně, že společnost má zájem ji chránit a má zájem si ochranu vynutit v případě potřeby i formou soudního rozhodnutí. Netěší nás, že má někdo problémy se soudy, ale příroda a životy ptáků jsou hodnotou, která za to stojí,“ říká ředitel ČSO Zdeněk Vermouzek.

Jen za rok 2020 ČSO zaznamenala 51 nelegálně zabitých ptáků, většinou šlo o otravy. Od roku 2017, kdy existuje terénní psí jednotka, ČSO zdokumentovala a předala policii 95 případů, jejichž oběti se stalo více než 250 ptáků. Letos je to už 21 případů s 56 ptačími oběťmi.

Traviči a pytláci k trávení zvířat nejčastěji používají zvláště brutální způsob usmrcení – nástrahu s nervovým jedem karbofuranem, po jehož požití zvíře umírá bolestivě v křečích, nemůže dýchat, bolestivě roztahuje křídla a svírá pařáty. Jed je nebezpečný a smrtelný i pro člověka. Vstřebává se i kůží či vdechnutím.

Samotné držení jedu karbofuranu je trestným činem a v celé Evropské unii je jeho držení zakázané už od roku 2008 pro jeho přílišnou jedovatost. Dříve se užíval jako pesticid v zemědělství. Několik kapek tohoto jedu dokáže spolehlivě usmrtit prakticky jakéhokoliv živočicha.

Kontakt pro další informace

Klára Hlubocká,
hlubocka@birdlife.cz, 606 412 422
Zdeněk Vermouzek,
verm@birdlife.cz, 773 380 285

Další informace

Podezření na otravu. Jak poznat?

- víc mrtvých zvířat pohromadě (dravci, krkavcovití, šelmy – dva a víc jedinců v okruhu 300m)
- podezřelá návnada (maso, vnitřnosti, vejce – zejména s viditelným fialovým zbarvením nebo posypané práškem či potřené běžovou emulzí)
- mrtvé zvíře poblíž návnady
- mrtvý hmyz na uhynulém zvířeti či návnadě
- mrtvé zvíře v typické pozici (ptáci: křečovitě sevřené pařáty, roztážená nebo poloroztážená křídla; šelmy: leží na boku, natažené nohy, otevřená tlama, někdy hlava zvrácená dozadu)
- mrtvá zvířata na otevřeném prostranství (nejsou pod elektrickým sloupem ani poblíž trati či silnice)

Co dělat v případě nálezů?

- Na nic nesahejte, zabraňte přístupu dalších osob i zvířat.
- Volejte nejlépe okamžitě, i když chcete nález jen konzultovat (Klára Hlubocká 606 412 422 – i SMS, případně Zdeněk Vermouzek 773 380 285).
- Volejte i v případě, že jste nález ohlásili někomu jinému (policii, ČIŽP, správě CHKO, ...).
- Nález lze oznámit i na nejbližším oddělení Policie České republiky.
- POZOR! Karbofuran je velmi nebezpečný jed

Konicko Drobné památky Skřípova

Vesnice Skřípov leží ve velmi krásné krajině, na pláni obklopené lesy, asi 6 km západně od Konice. Nachází se těsně pod rozvodím Moravy a Svitavy, její okolí tvoří vysoko položená pahorkatina Dražanské vrchoviny. Bývala po Konici největší obcí v okrese. Do roku 1945 byla součástí německého jazykového ostrůvku na Konicku. Po odsunu německého obyvatelstva byla dosídlena českými rodinami z okolí. Katastr Skřípova má oválný tvar, v okolí obce jsou rozsáhlá pole a louky s malými lesíky, v jihozápadní části je rozsáhlejší Nízký les. Na západě se vypínají vrchy Na zámku a Kamenný vrch. Půda je zde málo úrodná, šterkovitá. Středem obce protéká k jihozápadu Skřípovský potok, na němž stával v minulosti vodní mlýn. Na východní část katastru navazuje vojenský prostor Švábensko.

Okolí je zajímavé z archeologického hlediska. Nedaleko je hradisko Durana – bývalý strážní hrad, pojmenovaný

Pohled na Skřípov

podle manželky olomouckého úředního knížete Otty III. Durancie, připomínaný již v roce 1172. Poblíž ve Zvonovém lese v trati Otínsko stávala středověká osada Otín, která zanikla za husitských válek, místo připomínané v letech 1504, 1553 jako pustá. V lese zvaném Zvonový byl koncem 18. století vykopán zvon pocházející asi z původní vesnice Otína.

První písemná zpráva o Skřípově pochází až z roku 1553, kdy je ve sporu mezi Jindřichem Konickým ze Švábenic a opatem kláštera Hradisko uváděna zpustlá osada Skřípovsko. Původní osada asi zanikla za husitských válek spolu s Otínem. Název Skřípov je vysvětlován více způsoby: skřípati – zvuk, který vydává rostlina z čeledi šachorovitých po zmáčknutí a ohýbání, skříp – křib – keř, chrb – skřib – vrch, kopec, skřípěti – strážiti, nebo od osobního jméno

Skřípa. Podle pověsti o Duraně, tu byla strážnice, ve které se vybíralo mýto, od toho úkol – „přiskřípnouti“ všechny. Německý název byl Wachtel – znamená křepelčí tlukot, nebo Wachtl – strážnice. Na pečeti je pod cimbuřím páv s rozprostřeným chvostem a radlice. Farnost byla původně v Konici, od roku 1752 tu byla kuracie a od roku 1788 fara.

Majitelem byl v roce 1570 klášter Hradisko u Olomouce, když byl roku 1784 klášter zrušen, získal jej Náboženský fond a v roce 1825 koupil v dražbě panství Karel Příza. V roce 1834 tu stálo 296 domů, ve kterých žilo 1815 obyvatel. Osada vznikla jako česká, za třicetileté války byla zničena Švédy, potom byla dosídlena novými německými osadníky. Za okupace byla obec připojena k říši k okresu Moravská Třebová. Německé obyvatelstvo bylo po roce 1945 odsunuto. Obec v minulosti postihly pohromy: třicetiletá válka, Francouzi za napoleonských válek v roce 1805. Roku 1794 tu byla velká vichřice, v letech 1854–55 řádila epidemie tyfu, roku 1885 strašlivý požár, za kterého vyhořelo 40 domů. Vesnice byla bez návsí, okolo byly selské usedlosti, z části tzv. francké dvorce. Stavení byla ve tvaru čtverce s jednou bránou vpředu, uprostřed vesnice si postupně stavěli domky domkaři a podruzi. Škola tu byla od roku 1797, učil vysloužilý voják v obecním domku, v roce 1892 byla pro ni postavena nová budova. Obyvatelé byli rolníci a tkalci, šilo se

Areál kostela s kamenným křížem z r. 1882 a pomníkem padlých

Drobné památky Skřípova

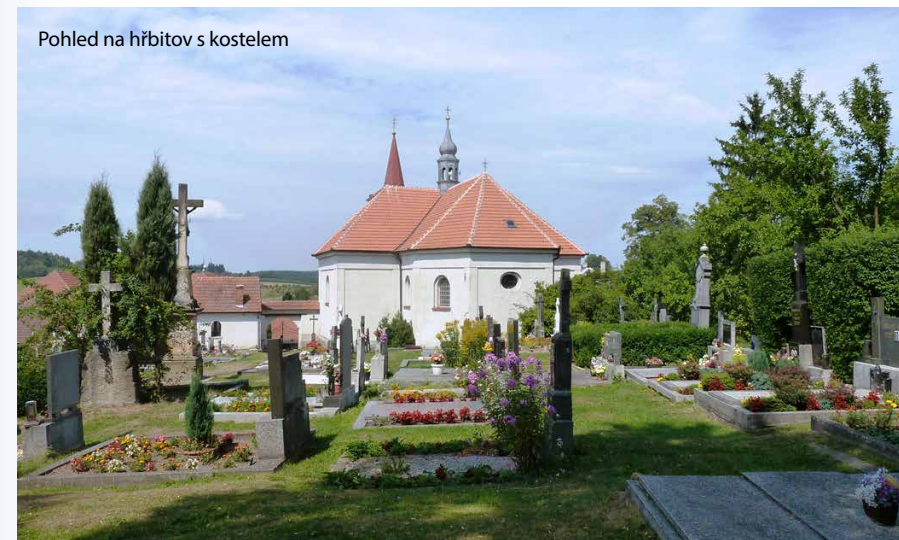
Kostel Nanebevstoupení Páně z r. 1780

tu pro továrny, pletly se slaměné šňůry. V roce tu byla 1901 filiálka na vyšívání, muži odcházeli na jaře za prací do cihele, hoši na sklepnictví, děvčata chodila do služby do Vídně.

Místní památky jsou zajímavé a z části atypické. Nejvýznamnější jsou chráněné jako nemovité kulturní památky. Patří k nim areál kostela Nanebevstoupení Páně, k němuž patří brána na hřbitov, márnice, kamenné kříže na hřbitově a před kostelem a schodiště ke kostelu s ohradní zdí. Velmi zajímavý je chráněný soubor čtyř kaplí v obci a jejím blízkém okolí a také kamenný kříž z roku 1836.

Dominantou obce je kostel Nanebevstoupení Páně, který stojí ve svahu ve spodní části obce. Jednoduchá stavba s hranolovou věží zvonice je orientovaná na jihovýchod. Uprostřed obce původně stávala jen malá zvonice. V roce 1714 byl Skřípov přifařen do Šubířova. S přibývajícím počtem obyvatel vyvstala potřeba vlastního kostela. V roce 1780 si začali stavět Skřípovští vlastní kostel. Ze šubířovského ukradli zvony a vybavení kostela, zatímco muži ze Šubířova byli na robotě. Přes vzájemné spory již vše zůstalo ve Skřípově. V roce 1835 byl kostel rozšířen o boční kaple a presbytář.

Pohled na hřbitov s kostelem

Torzo kříže ve zdi kostela

Kostel je hodnotným příkladem barokní architektury z roku 1780.

Před kostelem stojí kamenný kříž, který má na podstavci reliéf Bolestné Panny Marie, vzadu je německý nečitelný nápis a letopočet 1822.

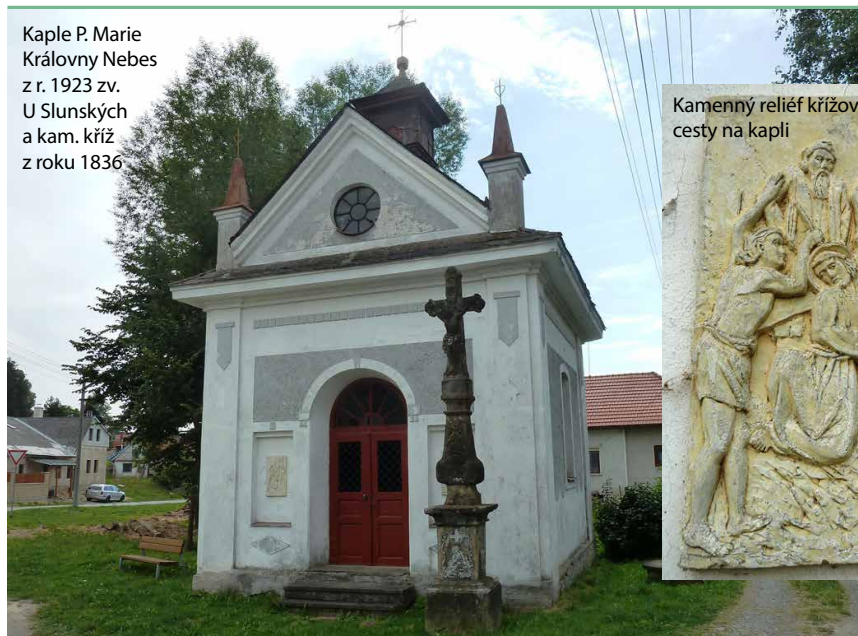
Když projdeme bránou na hřbitov, můžeme vidět několik křížů vsazených do zdi kostela a kamenný kříž uprostřed hřbitova. Kříž má na podstavci reliéf Panny Marie Bolestné, vzadu je částečně nečitelný německý věnovací

Kamenný kříž z 19. století na hřbitově

Drobné památky Skřípova

Kaple P. Marie Královny Nebes z r. 1923 zv. U Slunských a kam. kříž z roku 1836

Kamenný reliéf křížové cesty na kapli

Reliéf Piety na kam. kříži z r. 1836

Před kaplí Panny Marie Královny Nebes stojí kamenný kříž, který původně stál u tzv. Liborkovy cesty. Na podstavci má tři reliéfy ze života Krista a německý věnovací špatně čitelný nápis s letopočtem 1836.

Soupis křížů ještě doplňují kamenný kříž u silnice v horní části obce s německým nečitelným nápisem a dřevěný kříž u polní cesty k Mazalově skále. Na něm je v dolní části umístěn obrázek Ježíše Krista v dřevěné zasklené skříňce.

Přehled památek doplňuje pomník padlým v první světové válce v prostřanství před kostelem a Obecním úřadem. Prostranství a pomník je nově upraven. Na přední straně má umístěn česko - německý nápis.

Drobné památky Skřípova v minulosti ještě doplňovaly další tři kříže, které stály u silnice a polních cest.

nápis a neúplný letopočet, který kříž určuje do 19. století.

Ve Skřípově byly v minulosti postaveny čtyři kaple, které jsou chráněnými nemovitými památkami. Putování za nimi začneme u kaple Panny Marie Lourdské, která stojí v horní části obce, v místě za humny, zvaném „Za Rajtrovým“. Je to zděná stavba čtvercového půdorysu s půlkruhovým uzávěrem, která má na štítu přistavěné hranolové věžičky. Jedná se o hodnotnou sakrální architekturu z konce 19. století.

Kaple Panny Marie Lourdské z 2. pol. 19. století na místě zvaném Za Rajtrovým

Další kaple zasvěcená Panně Marii Královně nebes stojí v dolní části obce. Říká se jí „U Slunských“ a byla vysvěcena v roce 1923. Na její přední straně jsou do zdi vestavěné dva kamenné reliéfy. Na hřebeni střechy má čtyřbokou zvonici se stanovou stříškou a na vrcholu je umístěn kovový křížek. Po stranách štítu má postaveny dvě hranolové věžičky.

U silnice do Brodku stojí polní kaplička čtvercového půdorysu s půlkruhovým uzávěrem. Je zasvěcena Božskému srdci. Pochází z roku 1835 a říká se jí „U Šustrů“.

Poslední polní kaplička stojí u polní cesty směrem k Úsobrně, je zasvěcena Panně Marii Lourdské, pochází z druhé poloviny 19. století a říká se jí „Vranešicova“.

Kaple Božského srdce z r. 1835 zv. U Šustrů

Kaple Panny Marie Lourdské z 19. století zv. Vranešicova

Drobné památky Skřípova

K přírodním zajímavostem patří mokřady, úpravy krajiny s rybníčky a vodními nádržemi z roku 2006. K technickým zajímavostem patřily vodní mlýn pod obcí a větrný mlýn na kopci, v místě, kde je dnes vodárna.

Ke Skřípovu se vztahovaly pověsti o „Zámku“ u Skřípova a pověst o Duraně, jež do rána zabila přes 200 rytířů.

Ve Skřípově se dříve zachovávaly rituály církevního roku, ale výměnou obyvatel postupně vymizely. Zůstala však sice trochu drsná, ale překrásná krajina, do níž předkové umně zasadili kříže, kapličky a další drobnosti, za kterými stojí za to se vydat.

Ján Kadlec

Pomník padlých z první svět. války

Kamenný kříž v horní části obce

Kamenný kříž nad obcí

Dřevěný kříž

Detail obrazu Ježíše na dřevěném kříži

Rodinný Penzion Majorka

Nově a stylově zrekonstruovaný secesní dům postavený Janem Husičkou v letech 1867–1872. Statek s konírnou býval ve své době nejkrásnějším domem v obci Slatinice. Manželé Husičkovi měli dceru Marii, která se po I. světové válce provdala za Františka Koudelku, důstojníka rakouské armády, který se narodil v nedalekých Drahanovicích. Marie Koudelková Husičková byla zvaná podle hodnosti svého manžela „Majorka“.

Dnes je z bývalého statku stylový penzion, který svým návštěvníkům nabízí ubytování v šestnácti pokojích. Pro náročné klienty je připraveno VIP apartmá Pekárny, vybavené stylovým nábytkem a americkými kamny.

Všem hostům je k dispozici společenská místnost a dále se v objektu penzionu nachází stylově zařízený prostor Pekárny. Oba tyto prostory lze využít pro firemní večírky, oslavy narozenin, rauty a jiné společenské akce. Pro školení a semináře nabízí penzion vlastní vybavenou školicí místnost pro 40 osob.

Lázně Slatinice a. s.,
Slatinice 29, 783 42,
www.lazneslatinice.cz,
recepce@lazneslatinice.cz

ČSOP – Ekocentrum Iris plánuje na květen tyto akce:

Cyklostezka z Prostějova do Kostelce na Hané

středa 5. 5. – úterý 11. 5.

Samoobslužná trasa plná úkolů pro malé i velké cyklisty na cyklostezce z Prostějova do Kostelce na Hané. Trasa začíná u železničního přejezdu u silnice směr Smržice na konci Kostecké ulice a končí u vlakového nádraží v Kostelci na Hané. Cestou vás čekají zastavení s úkoly a zajímavé informace o naší krajině.

Hrátky v parku

středa 12. 5. – úterý 18. 5.

Hravá stezka plná úkolů pro malé i velké bude vyvěšena v parku na Husově náměstí po celý týden. Čekají nás informace o stromech, rostlinách i zvířatech žijících ve městě, ale také zábavné otázky a úkoly.

Pod Záповědským kopcem

středa 19. 5. – úterý 25. 5.

Pokud bude povoleno shromažďování lidí, proběhne akce formou společné vycházky ve středu 19. 5., sraz v Kostelci na vlakovém nádraží v 8:20. V opačném případě povede samoobslužná trasa vycházky pro seniory z Kostelce na Hané na Přírodní památku

Pod Záповědským kopcem a zpět. Trasa začíná u fotbalového hřiště na Legionářské ulici. Bude vyznačena fábroky a mapkou a bude doplněna informacemi a hravými úkoly. Délka trasy asi 5 km. Aktuální info na www.iris.cz a na tel. 603 730 594.

Odemykání studánek

sobota 22. 5. – neděle 23. 5.

Pokud bude povoleno shromažďování lidí, povede společná vycházka pro rodiny s dětmi kolem studánek ze Seče na Pohodlí. Sraz v sobotu 22. 5. v 8:35 na aut. zastávce Lipová-Seč (vhodný autobus jede z PV v 7:55, st. č. 10). Návrat po 12. hod. V opačném případě bude připravena na celý víkend samoobslužná trasa vycházky doplněná hravými úkoly a informacemi pro děti i dospělé, začátek u aut. zastávky Seč, konec u aut. zastávky Pohodlí. Délka trasy asi 4 km, aktuální info na www.iris.cz a na tel. 603 730 594.

Z Lutotína na Bělecký mlýn

středa 26. 5. – úterý 2. 6.

Pokud bude povoleno shromažďování lidí, projdeme se společně z Lutotína na Bělecký mlýn. Cestou navštívíme aspoň 2 studánky, chráněné území Na Hůrkách, památnou lípu, kapličku v Mokřínách a hradiště Bílovický hrad. Sraz ve středu 26. 5. v 8:20 na vlakové zastávce Lutotín (vhodný vlak jede z PV v 8:02, nastupujte do předního vagónu). Návrat po 12.

hod. Pokud setkávání povoleno nebude, bude připravena na celý týden samoobslužná trasa vycházky doplněná hravými úkoly a informacemi, začátek u žel. zastávky Lutotín, konec u žel. zastávky Zdětín. Délka trasy 5-6 km, aktuální info na www.iris.cz a na tel. 603 730 594.

PŘIPRAVUJEME:

Letní příměstské tábory

Cesta za pokladem: 12.–16. 7. 2021

Tábor je určen pro děti z 1.–5. třídy ZŠ. Čekají nás hry venku, pozorování živočichů, tvořivé aktivity, sportovní hry, poznávání přírody, pokusy, vycházky atd. Program je denně od 7:30 do 16:00. Cena: 1900 Kč za celý týden (v ceně je jídlo – oběd a dvě svačiny, pitný režim, materiál na vyrábění, pedagogický dozor, ...). Je nutné se předem přihlásit. Přihlášku najdete na www.iris.cz

Tábor pro mrňousky: 9.–13. 8. 2021

Tento tábor je určen pro předškolní děti MŠ a žáky 1. a 2. třídy ZŠ. Program je denně od 7.30 do 16:00. Cena 1900 Kč za celý týden. Přihlášky na www.iris.cz a na našem facebooku.

Akce finančně podpořilo **Statutární město Prostějov** a **MŽP** v rámci projektu **Mezigenerační vzdělávání v přírodě..**

Moravský ornitologický spolek – středomoravská pobočka ČSO

Bezručova 10
750 02 PŘEROV 1
Česká republika

tel.: +420 776 746 980 – nonstop
tel.: +420 606 324 763 – kontaktní osoba pro média
e-mail: info@mos-cso.cz

Bankovní spojení: 32434831/0100
www.mos-cso.cz

Na polích Prahy se bude hospodařit šetrným způsobem a ornitologové sledují, zda to pomůže ptákům

Praha, 7. května 2021. Česká společnost ornitologická (ČSO) ve spolupráci s odborníky z Akademie věd ČR a České zemědělské univerzity zkoumá, zda změna hospodaření na zemědělské půdě v majetku hlavního města Prahy přinese kýžené zlepšení stavu ptactva. Od roku 2020 ornitologové mapují ptactvo na polích, na nichž se má nově hospodařit způsobem šetrným k přírodě. Ptáky sledují také na kontrolních plochách, kde se způsob hospodaření nemění. Robustní uspořádání výzkumu umožní zhodnotit, nakolik změna hospodaření ptákům pomohla. V loňském roce odborníci na polích a v jejich nejbližším okolí v Praze zjistili 55 ptačích druhů a bude zajímavé sledovat, zda a jak se druhové složení a počty ptáků změní v tomto roce.

Již před několika lety vedení hlavního města Prahy rozhodlo, že na zemědělské půdě, kterou město vlastní, se bude hospodařit šetrným způsobem. Toto rozhodnutí se projevilo v podmínkách, za nichž město pozemky k zemědělskému hospodaření pronajímá. „Ty zahrnují např. zmenšení půdních bloků na maximálně pět hektarů či jejich rozdělení mezemi. Meze budou zatravněny nebo na nich budou vysazeny stromy či keře. Na polích by měla být půda co nejdéle dobu pokrytá vegetací, nutné je střídání plodin a osetí postupy obsahují další podmínky nutné k tomu, aby hospodaření bylo přátelštější k přírodě. Alternativou může být i zatravnění orné půdy vhodnou travní směsí. Samozřejmostí je hospodaření bez chemických prostředků, ať již pesticidů nebo průmyslových hnojiv. V podstatě tak zemědělství na pozemcích hlavního města bude splňovat podmínky ekologického způsobu obhospodařování,“ říká Václav Zámečník, zemědělský specialista ČSO.

Vedení města si od těchto změn slibuje, že na pole se vrátí příroda, kterou moderní průmyslové zemědělství skoro úplně z polí a luk vytlačilo. Vedle botaniků či entomologů se do sledování, zda změny skutečně přírodě pomohou, zapojili i ornitologové. „Od roku 2020 jsme zahájili společně s kolegy z Fakulty životního prostředí České zemědělské

univerzity a Ústavu biologie obratlovců AV ČR výzkum, jehož cílem je vědeckou metodikou ověřit, zda se na polích v majetku hlavního města, kde došlo ke změně hospodaření, změnilo druhové složení a početnost ptáků. Cílem výzkumu, který je podpořen grantem hlavního města Prahy, je také doporučit případné změny ve způsobu hospodaření, pokud by se ukázalo, že je to třeba,“ vysvětluje Petr Voříšek z ČSO.

„Abychom mohli doložit, zda změna v hospodaření vedla také ke změně v avifauně pražských polí, sledujeme stejnou metodou ptáky také na tzv. kontrolních plochách. To jsou pole, kde se způsob hospodaření nemění, ale jinak jsou svým charakterem co nejvíce podobná polím, kde se hospodaření mění. Ke každému sledovanému poli je tedy dvojnásobně další kontrolní pole a sledování ptactva probíhá stejným způsobem na všech plochách,“ doplňuje Voříšek.

Kromě porovnání stavu na polích, kde se hospodaření změnilo, s kontrolními plochami, zahájili ornitologové sledování všech polí ještě před tím, než ke změně došlo. Budou tak moci porovnávat i stav před a po změně, což je pro správné vyhodnocení velmi důležité.

Zemědělská krajina je pro ptáky a ostatní živočichy důležitá i v době rozmnožování i v době vegetačního klidu. Na zimních polích by za ideální situace měli ptáci najít semena a jinou rostlinnou potravu, která je důležitá pro jejich přežití tohoto kritického období. A to se týká jak druhů, které naše kraje na zimu neopouštějí, tak zimních hostů, kteří k nám přilétají z oblastí severněji položených. Proto ornitologové mapují ptáky na polích na jaře i v zimě.

Mapování ptáků na mnoha relativně malých plochách vyžaduje velmi detailní zázna-

my o výskytu každého zjištěného jedince. Tradiční postupy, např. záznamy do mapy a zápisníku, by v takovémto případě byly velmi náročné a pravděpodobně by složitost záznamů v terénu ovlivnila kvalitu získaných údajů. O náročné digitalizaci záznamů, která by byla posléze nutná, ani nemluví. Díky vlastní aplikaci, kdy lze zjištěné ptáky zaznamenávat přímo v terénu, takové problémy odpadají.

„Mapování ptáků na polích v hnízdním období roku 2020, tedy v době před změnou hospodaření, přineslo údaje o výskytu 55 ptačích druhů, napočítali jsme 667 jedinců na obou typech ploch. Nejčastějším ptačím druhem na polích v Praze byl skřivan polní. Z dalších pozorovaných ptáků lze zmínit například koroptev polní, pták, který mnohému ornitologovi dnes udělá větší radost než kdejaký vzácný druh. Na polních loužích a malých mokřadech se občas vyskytují

třeba kulici říční, jindy narazíme na bramboráčky hnědé či jiné méně časté druhy. Ty pak ze sčítání na jinak nudných polích dělají stále tak trochu objevitelské dobrodružství,“ říká Voříšek.

Již v průběhu sčítání mohli ornitologové potvrdit známý jev, že skřivanovi nevyhovují pole s vysokým a hustým porostem bez ohledu na druh plodiny. Druhové složení a početnost ptáků se na kontrolních plochách nelišila od stavu na polích, kde později mělo dojít ke změně hospodaření. To ukazuje, že oba typy ploch měly podobné výchozí stavy ptáků a pokud změna hospodaření na polích hlavního města Prahy bude pro ptáky příznivá, mělo by to pozdější srovnání s kontrolními plochami ukázat.

Výzkum je podpořen grantem hlavního města Prahy.

Kontakt pro další informace

Petr Voříšek,
euromonitoring@birdlife.cz, 774 502 804
Václav Zámečník,
zamecnik@birdlife.cz, 776 368 360

Díky speciální aplikaci vyvinuté pro sčítání ptáků mohou ornitologové pozorované ptáky a jejich chování zapisovat přímo v terénu do chytrého telefonu, který následně odešle data do centrální databáze.

Skřivan polní. Pole s vysokým a hustým porostem bez ohledu na druh plodiny mu nevyhovují. Foto: Ludmila Korešová

Nominace na Ropáka roku 2020 a Zelenou perlu

Dovoluji si zaslat informaci, že stejně jako loni proběhnou obě ankety z důvodu pokračující pandemie covid-19 až v červnu – výsledky byly loni zveřejněné v pátek 26. 6. 2020.

Počítám, že výsledky za rok 2020 zveřejníme v pátek 25. 6. 2021 na tiskové konferenci, tzn. kolem 1. 6. oznámíme veřejnosti zahájení ankety a od pondělí 21. 6. do středy 23. 6. 2021 by proběhlo hlasování.

Nominace za rok 2020 do obou ankety je tedy možné posílat do cca 10. 6. 2021 (třeba už bude znám viník otravy řeky Bečvy 20. 9. 2020).

Hezký den a pevné zdraví přeje Miroslav Patřík, koordinátor obou ankety
www.detizeme.cz

TERNÓ
SUPERMARKET

Partner Zeleného kruhu Olomouc

ZOO Olomouc

Dudek chocholatý

Dříve se u nás dudek vyskytoval poměrně běžně. V současné době je vzácný, počet hnízdicích párů se odhaduje na 70-140. Jinak je široce rozšířený v Evropě, Asii i Africe. Populace ze severnějších oblastí odlétají na zimoviště v jižní Asii a Africe. U nás jej vzácně najdeme především v nížinách a pahorkatinách, častěji se s ním můžeme setkat pouze na jižní Moravě.

Malý lemur kata

4. 3. se v olomoucké zoo narodilo mládě lemura kata. Jeho porodní váha byla sice nízká, ale díky své vitalitě brzy zesílilo. Olomoucká zoo chovala lemury kata v letech 1990-1993. Zlomový se stal až rok 2012, kdy došlo k otevření chovného centra. Od té doby se zde tito lemuři pravidelně rozmnožují a k dnešnímu dni se zde narodilo celkem 37 mláďat. Lemur kata obývá výhradně ostrov Madagaskar, kde žije v početných skupinách, kterým velí dominantní samice. Mezi jeho typické znaky patří dlouhý pruhovaný ocas, kterým udržuje rovnováhu při skocích. Živí se zejména lesními plody, ovocem, seme-

ny a výhonky stromů, či hmyzem. Většinou poloopice kvůli kácení deštných pralesů doslova mizí domov před očima a stávají se tak nejohroženější skupinou primátů na světě. Staří Římané nazývali duchy zemřelých „lemuros“. První Francouzi, kteří na Madagaskaru přistáli a uslyšeli nářekavé plačtivé hlasy, připomínající lidský nářek, dali jejím původcům právě toto jméno. Slovo „lemur“ tedy znamená „noční putující duch“. Lemuři mívají problémy s termoregulací. Po ránu se snaží ohřát co největší plochu těla slunečními paprsky, sedávají otočení k vycházejícímu slunci s rozpaženými horními končetinami. Lemuři jsou významnými zahradníky, neboť roznášejí semena rostlin, a tím přispívají k obnově flory na Madagaskaru.

Maňásek u zoborožců

Malí zoborožci kaferští se v těchto jarních dnech poprvé seznamují s biologickými rodiči, kteří pocházejí z volné přírody, odkud k nám v 90. letech přišli. Před nimi byla mláďata v pěstounské péči zoologa MVDr. Jana Kimera. Ten během krmení nosil černou kuklu a na ruce měl nasazeného maňáka v podobě hlavy dospělého zoborožce, aby co

nejvěrohodněji napodobil příslušníka jejich druhu, a docházelo tak k co nejpřirozenějšímu odchovu. Nad to všechno se v pozadí pouští hlasy dospělých ptáků. Období prvních dnů života je pro mláďata většinou kritické, proto jsme s předstihem vyměnili vajíčka za podkladky. Mláďatům jsme tak podstatně zvýšili šanci na přežití. Dne 11. března 2021 se vylihlo první kuřátko, které za čtyři dny

následoval sourozenec. K radostné události došlo po 39 resp. 37 dnech inkubace v prostředí líně. Zoborožce kaferské chová olomoucká zahrada od roku 1993. Zoborožec kaferský (Bucorvus leadbeateri) je největším druhem zoborožce. Tito černí afričtí ptáci se sytě červenými kožními laloky na krku se v malých rodinných skupinkách potloukají buší. Létají jen, pokud je to nutné, například když jsou napadeni predátorem, kterým může být třeba levhart. Jinak preferují pohyb po zemi, kde pátrají po hmyzu, plazech nebo jiných drobných obratlovcích, kteří jim slouží jako nejčastější potrava. Bez zajímavosti není ani fakt, že jsou obdařeni překrásnými dlouhými řasami, které nejsou ničím jiným než deriváty perí.

Muzeum Rýmařov

Milí přátelé,

po dlouhé době necelých šesti měsíců vás budeme moci opět přivítat v našem muzeu a galerii, ovšem za dodržení hygienických opatření a zatím bez skupinových akcí.

Na začátku roku, kdy bylo muzeum z důvodu nařízení Vlády ČR pro veřejnost uzavřené, jsme zrenovovali dva sály Galerie Octopus v rámci našeho česko-polského projektu „Muzeum jubilejní. 120–60–30“, kterým letos oslavíme 120. výročí od založení městského muzea v Rýmařově a 30. výročí od jeho obnovy; 120. výročí působení pak oslaví náš polský partner Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu. Renovace galerie, jubilejní výstava, kterou plánujeme na září a říjen, jakož i konference na polské straně by se neuskutečnily, nebýt laskavé finanční dotace z Fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd a města Rýmařova.

V modernizovaných sálech Galerie Octopus si tak budete moci v termínu od 11. května do 30. června 2021 prohlédnout mimořádnou výstavu trojrozměrných děl 39 autorů **DUCH HMOTY**. Vystavujícími autory jsou: Nikos Armutidis, Svatoslav Böhm, Pavel Brázda, Jaroslava Brychtová, David Cajthaml, Václav Cigler, Hugo Demartini, Stanislav Diviš, Miroslav Dolák, Lubomír Dostál, Libor Fára, Václav Fiala, Kurt Gebauer, Pavel Herynek, Pavel Charousek, Dalibor Chatrný, Jiří Jílek, Martina Klouzová-Niubó, Eva Kmentová, Pavel Knappek, Vladimír Kopecký, Stanislav Libenský, Pavel Mered'a, Jan Naš, Karel Nepraš, Petr Nikl, Jiří Novák, Věra Nováková, Karel Pauzer, Petr Pazdera, Oskar Prindiš, Adam Rybka, Karol Řihovský, Čestmír Suška, František Skála, Chruďoš Valoušek, Tomáš Valušek, Olbram Zoubek, Jiří Žlebek. Na výstavě, jež si klade za cíl představit trojrozměrnou tvorbu v co nejširší pestrosti přístupů, je každý autor zastoupen zpravidla jedním dílem. Díla, často vystavená vůbec poprvé, pocházejí ze sbírek autorů či soukromých sběratelů. Nenechte si proto tuto jedinečnou příležitost ujít! V nejbliž-

ších dnech bychom měli před budovu muzea také nainstalovat sochu Kurta Gebauera Trubkoun, která byla zapůjčena a vyrobena v rýmařovské firmě Lucie a Dalibora Kamenických. První sobotu v červnu – 5. června v 16 hodin – bychom chtěli rovněž uskutečnit vernisáž, která se bude řídit aktuálními nařízeními Vlády ČR, je proto možné, že proběhne před budovou muzea.

V komorním prostoru Galerie Pranýř bude až do 4. července k vidění výstava **RÝMAŘOVSKO ŠKOLOU POVINNÉ** na historických pohlednicích a fotografiích z let 1900–1945, která měla proběhnout vloni na podzim na podporu tematického stolního kalendáře s reprodukcemi historických fotografií. Kalendář se školním tématem vydalo MAS Rýmařovsko ve spolupráci s muzeem a vy si jej můžete ještě stále zakoupit v Informačním centru při městském muzeu.

Také naše prosklená vitrina ve foyer prošla renovací a bude nabízet pravidelné čtvrtletní výstavy z cyklu **Z MUZEJNÍHO DEPOZITÁŘE**, na kterých vám budeme představovat předměty z muzejních sbírek, které se z kapacitních důvodů nevejdou do naší dlouhodobé expozice a jsou proto po většinu času uloženy v depozitáři. Tentokrát jsme zvolili téma příznačné pro tuto dobu Lékařství a zdravotnictví. K vidění bude do 30. června.

Připraveni jsme také na letní sezónu. Chystejte se proto na návštěvu barokního skvostu kaple V Lipkách, naší externí expozice tex-

tilnictví v budově Hedvy Český Brokát či archeologické lokality Hrádek s geologickou expozicí.

I letos jsme v prostorách externí expozice textilnictví v budově textilky Brokát ve spolupráci s Hedvou, Městským divadlem Rýmařov a Nedělní školou ve Stránském

připravili bohatý kulturní program s mimořádnými prohlídkami, provázejícími herci v kostýmech, prohlídkou provozu tkalcovny a nové výstavy **ZA PŮVABEM LIDOVÝCH KROJŮ** (25. 5. – 30. 9. 2021) Romany Habartové. Termíny prohlídek, na které je potřeba se rezervovat, naleznete v příloze. V pěti sobotách proběhne také **TEXTILNĚ-ŘEMESLNÝ WORKSHOP** Vladimíry Křenkové z Nedělní školy Stránské. V září bychom pro vás chtěli otevřít audiovizuální sál v bývalé místnosti šlichtovny, ve kterém se bude promítat animované video o dějinách textilnictví na Rýmařovsku a ve kterém proběhne výstava malovaných vzorů. Vše díky dotaci z Fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd, města Rýmařova a Moravskoslezského kraje; expozice v Hedvě je rovněž zapojena do Technotrasu Surové krásy podporující industriální dědictví Česka.

Od pondělí 10. května si budete v Informačním centru moci zakoupit monumentální a celoživotní dílo historika, archeologa, pedagoga a obnovitele muzea Mgr. JIRÍHO KARLA – jeho knihu **RÝMAŘOV V DĚJINÁCH**. K dispozici bude také publikace **TOMÁŠE LAŠÁKA RÝMAŘOV V PROMĚNÁCH ČASU** a drobný **PRŮVODCE PAMÁTKAMI RÝMAŘOVA**.

Sledujte naše webové stránky www.muzeumrymarov.cz a facebook [@muzeumrymarov](https://www.facebook.com/muzeumrymarov).

Těšíme se na vás!

S přáním hezkého dne a pevného zdraví
Mgr. Michal Vyhřídál

Město Tovačov a Komitét pro udržování památek
z války roku 1866
si vás dovolují pozvat

NA VYCHÁZKU PO BOJIŠTI U TOVAČOVA Z ROKU 1866

Sobota 17. července 2021

Zahájení: 10.30 hod. u autobusového nádraží v Tovačově

Hlavní program:

- Prohlídka tovačovského bojiště a seznámení s průběhem srážky u Tovačova z 15. 7. 1866
- 13.00 hod. – pietní položení kytice u jednoho z pomníků
- Ukončení vycházky okolo 14.00 hod.

Před vycházkou se bude v Dubu nad Moravou od 9. 00 hod.
konat pietní akt k uctění památky padlých vojáků.

Program akce může být upraven dle aktuálních opatření v souvislosti s epidemií Covid-19

www.tovacov.cz www.1866.cz e-mail: komitet@1866.cz

Re-vize města

Vážení členové a příznivci spolku Za krásnou Olomouc, s nadějí vyhlížíme zdravější budoucnost; tento týden bude ještě poslední Re-vize on-line, od května se snad už budeme potkávat osobně.

Ve čtvrtek (29. 4., 18.00) si nenechtejte ujít v přímém přenosu Re-vizi na téma klimatické krize - pozvali jsem odborníky z Olomouce i zvenčí.

Další pozvánky budou následovat, již dnes si však rezervujte tato data:

22. 5. Cyklovýlet Od tržnice do Holice - po stopách nových investic Univerzity Palackého

29. 5. Krásnou Olomoucí: směr Tabulový vrch (komentovaná vycházka s autory nové publikace)

30. 5. Cyklovýlet s iniciativou Do práce na kole (od tržnice na Slušákov)

9. 6. Re-vize Hej-čin! (urbanistická a architektonická intervence studentů VUT Brno, prezentace v bývalé budově Přírodovědecké fakulty UPOL)

Jak vytušíte z programu, cyklo-iniciativa spolku Za krásnou Olomouc jede dál, i díky Vaším hlasům jsme na podzim letošního roku přizváni do pracovní skupiny pro aktualizaci Plánu udržitelné městské mobility Olomouc (PUMMO). Dál také můžete přispívat k rozvoji udržitelné mobility i vy.

Děkujeme všem členům, kteří odsouhlasili on-line (tedy per rollam) členskou schůzi a můžeme tak fungovat dle platných stanov a covidu navzdory. Ti, co by nás v agendě ještě rádi podpořili, mají stále možnost napsat nám „souhlasím se zápisem“. Další členy z řad příznivců vítáme!

S přáním pevného zdraví a krásných jarních dnů

Mgr. Martina Mertová

RE -
VIZE
MĚSTA

29.4.
18:00

MOZARTEN
Arcidiecézní muzeum v Olomouci,
Václavské náměstí 3
vstup volný

klimatická krize

Série večerů o potenciálu našeho města, architektuře a městském plánování.

Od obecného kontextu environmentální změny nás hosté přivedou ke konkrétním problémům - lokální aspekty si přiblížíme na příkladech dobré praxe a olomoučtí odborníci nás seznámí s aktuální situací v našem městě. Můžeme s klimatickou krizí něco dělat jako jeho řadoví občané? Co a jak zlepšovat? Klimatický díl Re-vize pořádá Muzeum umění Olomouc ve spolupráci s AFO56 a spolkem Za krásnou Olomouc.

Hosty panelu budou primátor Olomouce Miroslav Žbánek, olomoucký zastupitel David Helcel a autoři adaptační a mitigační strategie Vladimír Lollek a Radim Misaček, Michal Lehnert z Katedry geografie UPOL a Tereza Libová, specialista na klima Magistrátu hl.m. Prahy. Úvodní slovo budou mít Ondráš Přibyla a Kristína Zákopčanová z projektu Fakta o klimatu. Moderuje David Mareš.

divadlo architektury

Olomouc třídí odpad,

Papír

Plasty

Sklo

Nebezpečné odpady
Nápojové kartony

- sbíráme,
- separujeme,
- recyklujeme

přidejte se také vy...

Knihovna města Olomouce

Knihovna umožňuje osobní návštěvu prostor knihovny v obvyklých hodinách včetně sobot. Dětské oddělení i dopoledne. Uzavřen internet a čítárna. Výpůjčky již nejsou automaticky prodlužovány, prodloužit lze přes katalog, mailem či telefonicky.

Stále je možno zdarma stahovat až 10 e-knih měsíčně nebo využívat službu odložení z poličky, kdy knihy, CD, audioknihy či hry čtenáři připravíme.

Příběh jednoho písmene

Kiki Houdková, 3. třída, FZŠ Rožňavská, jeden z vítězů březnové soutěže – textu, začínajícího na stejné písmeno:

Pokousaná ponožka

Pan Pytlíček procházel parkem. Přiběhl pes, polekaný pan Pytlíček poskočil, pes přiskočil, popadl ponožku pana Pytlíčka. Přiběhla paní Pytlíčková, povídá: „Psisko, pusť pánovu ponožku!“ Pes poslechl, poodběhl pryč. Pan Pytlíček přežil, pouze prokouslá ponožka příběh připomíná.

Virtuální čtenářský kvíz

Šest týmů ze Střední školy logistiky a chemie v Olomouci se pobavilo zapojením do kvízu s problematikou udržitelného rozvoje, který je společným nápadem knihovny a Eurocentra Olomouc. Pokud další střední školy chtějí aktivně komunikovat téma životního prostředí a udržitelnosti se svými studenty a přihlásit je - ozvěte se na knihovna@kmo.cz

VÝSTAVY

Pobočka Holice – malované kamínky Anny Jelínkové

Pobočka Jungmannova – „Naše město – naše místo“ výstava maleb, grafik, koláží a kreseb žáků ZUŠ Miloslava Stibora

náměstí Republiky – barevné a černobílé fotografie olomouckého fotografa Martina Dlábků, zahrnující různá témata, mimo jiné Olomouc (i v on-line verzi)

Brněnská – malby podnikatele a vynálezce Jaroslava Černého, některé s využitím techniky digital painting. Ke zhlédnutí i nový vynález autora - brzdný systém na in-line brusle.

On-line výstava plyšových medvědů

Do konce května čekáme na fotky Vašich miláčků (formát jpg, velikost min. 2 megapixely) na internet@kmo.cz. Zasláním fotografie souhlasíte se zveřejněním v on-line galerii na www.kmo.cz/9055-vystava-medvedku/. Vyrovaný účastník obdrží drobnou odměnu.

AKCE

kontrolujte prosím aktuální stav na www.kmo.cz, FB nebo na kontaktech níže

3. – 7. 5.

oddělení pro děti a mládež, nám. Republiky – **přáníčko ke Dni matek** – materiál i návod pro vlastní tvořivou práci lze získat v knihovně

12. 5. 10 hodin

oddělení pro děti a mládež, nám. Republiky – **Človíček a jeho tělo** – další setkání rodičů s těmi úplně nejmenšími dětmi v rámci projektu Book start. V případě, že akce neproběhne, najdou zájemci

tipy na čtení pro nejmenší na webu. Tel. 585 545 126, detske@kmo.cz

17. 5. 15 – 18 hodin

nám. Republiky – **Klub deskových her**. Přivítáme další zájemce, kteří si mohou zahrát klasické či nové stolní hry. Hry si lze půjčit domů. Tel. 585 545 123, dospela@kmo.cz

24. 5. nebo 31. 5. 16 – 18 hodin

pobočka Jungmannova – **Roboti** – workshop pro děti od 8 let, které si sestaví z LEGO stavebnice toho svého a naučí se ho naprogramovat. Rezervace 731 123 081, jungmannova@kmo.cz

27. 5. 15 hodin

nám. Republiky – **kreativní dílna** – originální výrobky tvořené pomocí techniky String Art. Nutná rezervace 585 545 123 nebo dospela@kmo.cz

31. 5. – 4. 6.

pobočka Neředín – **dětský týden** – soutěže pro děti 3 – 15 let u příležitosti oslav Dne dětí

RNDr. Lenka Prucková
ředitelka
telefon +420 603 819 433
pruckova@kmo.cz

Knihovna města Olomouce
NEJLEPŠÍ MĚSTSKÁ KNIHOVNA
ROKU 2015

nám. Republiky 1
771 66 Olomouc
www.kmo.cz

Moravské hrady a zámky otevřené od 3. května 2021

Tisková zpráva, Kroměříž, 3. 5. 2021

Hrad Pernštejn.
Foto: archiv Národního památkového ústavu

Dle mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví České republiky ze dne 29. dubna 2021 č. 423 s účinností od 3. května 2021 do odvolání, se uvolňují podmínky zpřístupnění památkových objektů ve správě Národního památkového ústavu.

Od pondělí 3. května 2021 je za poplatek 30,- Kč zpřístupněno 1. nádvoří **hradu Bouzova**. Další možností pro návštěvníky je prohlídka Hradním příkopem (vstupné 60,- Kč), která nabízí netradiční pohled na hrad. Prohlídka vede téměř po celém obvodu hradu a absolvovat ji mohou i pejsci na vodítku s doprovodem. Otevřeno od pondělí do neděle.

O víkendech bude otevřen i areál **hradu Bítova**. K vidění budou exteriéry novogotické kaple, nádvoří a hradní zahrady barona Jiřího Haase s podrobností o historii rodu Haasů. Hradní pověsti jsou představeny na výstavních panelech. Prohlédnete si i výběhy a voliéry s exotickým ptactvem a dalšími zvířaty. Otevřeno od 8. 5. 2021, vstupné 50,- Kč.

Brána **hradu Buchlova** se letos poprvé návštěvníkům otevře v sobotu 8. května 2021. Za vstupné 30,- Kč si prohlédnete 1. a 2. druhé nádvoří hradu, který patří k nejstarším na Moravě. Otevřeno bude o víkendech.

Zachovalou zříceninu hradu **Nový Hrádek u Lukova** můžete od 8. května 2021 navštívit vždy o víkendech. Za vstupné 100,- Kč si prohlédnete nejen unikátně dochovaný hradební systém staršího hradu, ale i mladší trojpodlažní hrad s vyhlídkou na údolí řeky Dyje.

Exteriéry **hradu Pernštejna** budou otevřeny od 8. května a dále o víkendech. Za vstupné ve výši 50,- Kč si prohlédnete čtyři hradní nádvoří a můžete obdivovat velkolepou architekturu hradu, jehož počátky sahají do 13 století.

Zámek Valtice otevírá od 8. května prohlídku Bylinkové zahrady a Kolonády na Rajsně. Voňavá bylinková zahrada leží v těsné blízkosti valtického zámku na místě bývalého zámeckého zahradnictví a nabízí nejen prohlídku mnoha druhů rostlin, ale také prostor pro báječnou relaxaci. Vstupné ve výši 60,- Kč, otevřeno o víkendech. Kolonádu na Rajsně můžete navštívit za vstupné 30,- Kč. Tento monumentální památník se tyčí na vyvýšenině nedaleko Valtic a nabízí ze své terasy skvělou vyhlídku na celý Lednicko-valtický areál. Otevřeno bude o víkendech.

Dalším hradem, který se otevře od soboty 8. května 2021 je **hrad Veveří**. Prohléd-

nete si exteriéry rozsáhlého hradu nad Brněnskou přehradou. K čemu jednotlivé stavby sloužily a o jejich historii se dozvíte na informačních panelech před nimi. Využít můžete také novou mobilní aplikaci, kterou si zdarma stáhnete svého telefonu při vstupu. Tato aplikace vás provede hradním areálem, představí vám Veveří v minulosti i dnes a prozradí i některé méně známé informace o majestátním hradě s více než osmisetletou historií.

Otevřeno bude o víkendech, vstupné 30,- Kč.

Pro připomenutí přidáváme přehled památkových objektů, které jsou otevřené od 12. dubna 2021 a později.

zámek Buchlovice – otevřen je zámecký park, Po–Ne, vstupné 70,- Kč

zámek Hradec nad Moravicí – otevřen od Út–Ne je zámecký areál, vstupné 30,- Kč

Květná zahrada v Kroměříži – otevřeny venkovní prostory zahrady (bez skleníků, Rotundy a Kolonády), vstupné 110,- Kč

zámek Lysice – zámecká zahrada, otevřeno o víkendech, vstupné 40,- Kč

vila Stiassni – otevřena zahrada, od pátku do pondělí, vstupné 30,- Kč

Kontakty a informace:

Mgr. Dagmar Šnajdarová
tiskový referát, PR

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV
ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V KROMĚŘÍŽI

Sněmovní náměstí 1
767 01 Kroměříž
tel.: +420 573 301 435, +420 725 308 460
e-mail: snajdarova.dagmar@npu.cz
www.npu.cz
www.facebook.com/npukm

Květnové akce ve Velké Bystřici

Město Velká Bystřice

9. 5. (ne) 8.00 – 12.00 • Zámecké náměstí BYSTRICKÉ SELSKÉ TRHY
První jarní výpěstky, zdravá výživa i dobroty z maloprodukce.

ČIŠTĚNÍ ŘEKY BYSTRICE

15. 5. (so) 8.00 – 12.00 • řeka Bystřice
16. ročník čištění řeky a jejího okolí. Ru-kavice a pytle na odpad dostanete, je dobré se vhodně obout a obléknout. I letos se pokusíme projít a zbavit odpadků celý

úsek řeky, který patří k Velké Bystřici. To znamená, že se ráno rozdělíme na dvě stejné skupiny, z nichž jednu dopravíme traktorem proti proudu až ke splavu v Burku, druhou potom auty odvezeme k vlakovému přejezdu na Bystrovany. Obě skupiny dobrovolníků dojdou zpět k vlakové zastávce. Informace a dotazy: Václav Břeha – 776 044 244, vaclavbreha@seznam.cz

Kontakt:

Mgr. Martina Skálová
vedoucí odboru kultury a informací
skalova@muvb.cz, tel: 734 236 506

Město Velká Bystřice
Zámecké náměstí 79, 78353 Velká Bystřice
www.velkabystrice.cz

ŽÁDNÉ REKLAMY, PROSÍM!
ŠETŘÍM NAŠE LESY – HISTORICKÉ DĚDICTVÍ
ZEMÍ KORUNY ČESKÉ

Vzpomínka na loňské hřivnáče

Při jednom z ranních březnových venčení FOXE, což je můj kokršpaněl, neuniklo mému uchu houkání, což mě okamžitě upozornilo na skutečnost, že první hřivnáči jsou již 3. března v Olomouci. Zastavil jsem se a opatrně jsem se přiblížil k skupině stromů, abych pohledem zjistil, kde sameček lákající nevěsty sedí, což se mi po chvíli podařilo. Seděl na větvi v koruně statné borovice a ostražitě kroutil hlavou. Hned mi proběhla hlavou vzpomínka na ne zrovna nejpříjemnější zážitek z loňského lovu hřivnáčů.

Naše honitba končí na hranici stále se rozrůstající zástavby města Olomouc. Proto také není divu, že klidu zvířeti to nepřináší, pejskaři, cyklisté a pěší, neustále procházejí a projíždějí honitbu křížem krážem. To se samozřejmě dá zvláště v této pandemické době pochopit. I když trochu ohleduplnosti by to chtělo, zvláště od pejskařů, kteří pouštějí své mazlíčky navolno a na ochranu zvíře nedbají. Ale zpět k příhodě z čekané na hřivnáče.

K lovu na tuto velice chytrou, rychlou a ostřížitou zvěř se v prvních 15. srpnových dnech, než jsou obiloviny, řepka a hrách sklizeny, pravidelně a každoročně schází skupinka pěti členů Mysliveckého spolku Blata Hněvotín. Nebylo tomu jinak ani loni. Po obeznání místa, kde se holubi z pole vrací do obydlené části Olomouce, kde mají klid, jsme na strnisko umístili balabány ty však častěji navštěvovali městští holubi.

čištění holubů

Rozmístili jsme se a ukryli pod stromy a do vysoké trávy. Vybaveni křesilkou jsme zasedli a čekali na první přelet holubů.

Hned krátce po prvních ranách se u nás objevili policisté, bdělí strážci zákona, kteří přijeli na základě ohlášení jedné občanky, že se zde střílí. Vše se po předložení dokladů a krátké konfrontaci s paní, která to nahlásila, vysvětlilo a policie odjela. Ostražitost této paní, co se týče zbraní, byla až heroická.

Nám to samozřejmě zkazilo celé jinak krásné odpoledne. Dnes se již nad tímto

zážitkem jen pousmějem, ale v tu chvíli to nic příjemného nebylo a dlouho se o tom ve spolku hovořilo.

Náladu nám spravilo až kolektivní příprava patnáctidenního ulovku na pečení, kterého se zúčastnila také Vlastikova manželka, následovalo společné posezení. Škoda jen, že i toto loňské společné posezení, bylo poznamenáno co do účasti také pandemií. Všichni doufáme, že letos to již bude lepší a nezůstaně jen u vzpomínek.

Rudolf Krč

Pozvánka OMS Olomouc

Vážené dámy, vážení pánové, členové OMS Olomouc, dovolujeme si vás informovat, že vzhledem ke stále nepříznivé epidemiologické situaci (a tudíž nemožnosti shromažďování většího počtu osob), jsme se rozhodli přesunout nejbližší akce OMS Olomouc na nové termíny.

To, v jakém režimu se akce uskuteční (kolik osob současně, v jakou hodinu, podmínky atp.) sdělíme v daném týdnu před akcí. Rovněž to bude zveřejněno na našem webu www.omsolomouc.cz

- zkoušky vloh se nově uskuteční v **sobotu 22. 5. 2021 v honitbě Křelov**
- Jarní svod loveckých psů se uskuteční v **sobotu 29. 5. 2021 na nové střelnici Lazce**
- Okresní přebor ve střelbě na loveckém kole v **neděli 30. 5. 2021 na nové střelnici Lazce**

O dalších akcích (Zlatí srnčí trofej) a zejména Oblastní výstavě psů v Náměstí rozhodneme později. Prosíme tímto o přenos informací ke členům našich spolků a honiteb.

OKRESNÍ MYSLIVECKÝ SPOLEK Olomouc

ČMMJ, z. s., Okresní myslivecký spolek Olomouc
pořádá spolu s MS Křelov

**Zkoušky vloh
ohařů a ostatních plemen
dne 22. května 2021**

Přihlášky zasílejte:
Wellnerova 20, 779 00 Olomouc
omsolomouc@email.cz
www.omsolomouc.cz
Ničola Balajková

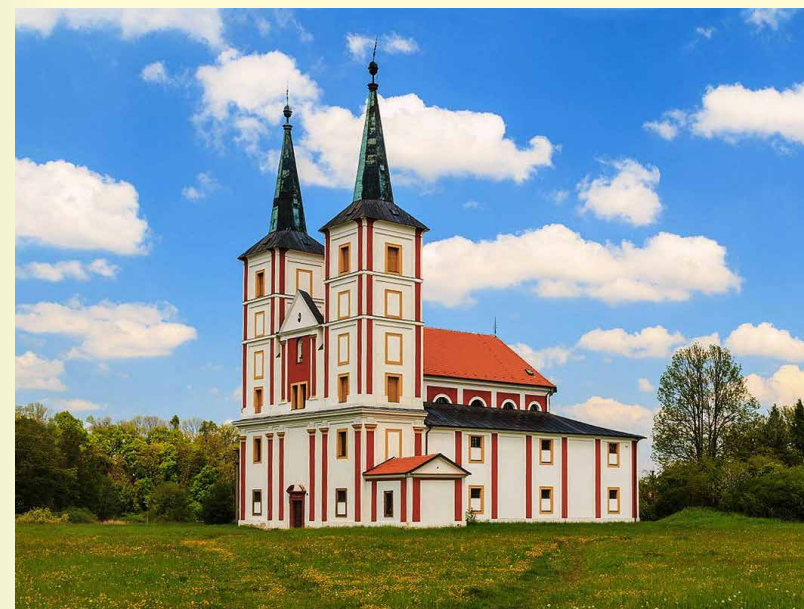
tel. č. 585 427 644

S přátelským pozdravem,

RNDr. Jiří Zbořil
Jednatel ČMMJ, z.s. OMS Olomouc

Českomoravská myslivecká jednota z.s.
Okresní myslivecký spolek Olomouc
Wellnerova 20, 779 00 Olomouc
tel: +420 731 031 818
email: omsolomouc@email.cz
web: www.omsolomouc.cz

Přispějte na zvon bl. Karla I. a Zity pro Podlažice

rozšířen. Dnes je již nový zvon ve zvonařské dílně rozpracován a bude darován kostelu sv. Markéty na podzim k výročí jeho posvěcení. Průměr zvonu je 49 cm, hmotnost cca 78 kg.

Dedikován bude českému králi **blahoslavenému Karlu** a jeho ženě, české královně **Zitě** (jejíž proces blahověření již probíhá). V nelehkých dobách I. světové války právě tyto dva se velmi zasloužili o zmírnění utrpení vojáků, i bída civilního obyvatelstva. V nastalých poměrech po říjnu 1918 se však od nové mocenské kliky dočkali jen hořkého nevděku. Nový zvon, (který po elektrifikaci bude denně oznamovat poledne a večer) kéž je tomuto vzácnému manželskému páru, za nás i za naše předky malým výrazem vděčnosti.

Cena nového zvonu bude cca 150 tisíc korun. Pokud se chcete pomoci k jeho pořízení, přispějte prosím na transparentní účet **123-3220750237/0100**

Předem děkujeme za všechny příspěvky.

Významná kulatá výročí, která si letos připomínají východočeské Podlažice, byla inspirací pro založení Společenstva dědictví Zemí Koruny České, jehož cílem je osvěta a kulturní obnova ve vnímání historie tisíciletého českého státu v současné české společnosti. První aktivitou sdružení je pořízení zvonu, jenž bude dedikován poslednímu českému panovníkovi Karlovi a jeho ženě Zitě.

Mezi 28. dubnem a 2. květnem tomu bude 600 let od vypálení podlažického benediktinského opatství a povraždění zdejší mnišské komunity a řady osadníků z okolí od radikálních táboritů, kteří po dobytí města Chrudimě počkali plenit a vraždit v jeho širokém okolí. Ve středu 22. září tomu pak bude rovných 300 let od posvěcení současného barokního kostela sv. Markéty roku 1721, vystavěného na základech původní klášterní baziliky Panny Marie (tehdy bylo pondělí). Světitelem byl královéhradecký biskup Jan Adam Vratislav z Mitrovic.

Inspirováno těmito dvěma výročími bylo založeno **Společenstvo dědictví Zemí Koruny České**, které si vytkllo za úkol tu letos pořádat některé koncerty a přednášky k osvětě a kulturní obnově ve vnímání historie tisíciletého českého státu. Přednášky zatím přislíbili Petr Nohel o císaři a králi Karlu I., Vojtěch Círus o církevním právu a jeho transformaci do světského práva v průběhu staletí, Lucie Cekotová o císařovně a královně Zitě. Varhanní maraton po varhanách chrastické farnosti odehraje Radek Rejšek, slovem provede Miroslav Pošváf.

Jeho cílem pak je pomoci těchto aktivit shromáždit finanční prostředky pro pořízení nového zvonu. Kostel sv. Markéty byl totiž od svého založení vybaven jen jedním zvonom o jedenapůl století starším než je kostel samotný. Pro nový kostel nebyly pořízeny ani nové vlastní zvony a až dodnes nebyl zvonový fond

SPOLEČENSTVO DĚDICTVÍ ZEMÍ KORUNY ČESKÉ, Z.S.

Aktivita sdružení směřuje k osvětě a kulturní obnově ve vnímání historie tisíciletého českého státu v současné české společnosti.

První aktivitou sdružení je pořízení zvonu, jenž bude věnován poslednímu českému panovníkovi Karlovi a jeho ženě Zitě.

**PŘISPĚJTE PROSÍM NA NÁŠ
TRANSPARENTNÍ ÚČET:
123-3220750237/0100**

Předem děkujeme za Vaše příspěvky.

Země místo krajů? Poslanecká sněmovna bude jednat o návrhu SPD

Poslanci za SPD navrhli obnovit zemské uspořádání, nahradilo by samosprávné kraje. Předložený zákon počítá se zemskými celky Čechy, Moravskoslezská země a hlavní město Praha. Bude o něm jednat Poslanecká sněmovna.

Předkládající poslanci návrh odůvodnili tím, že kraje nemají historické opodstatnění a jsou zbytečným mezičlánkem v samosprávě. Místo nich se zřídí země s vlastním stočlenným sněmem, vládou a zemským úřadem. O umístění zemských institucí by se jednotlivé země rozhodovaly samy.

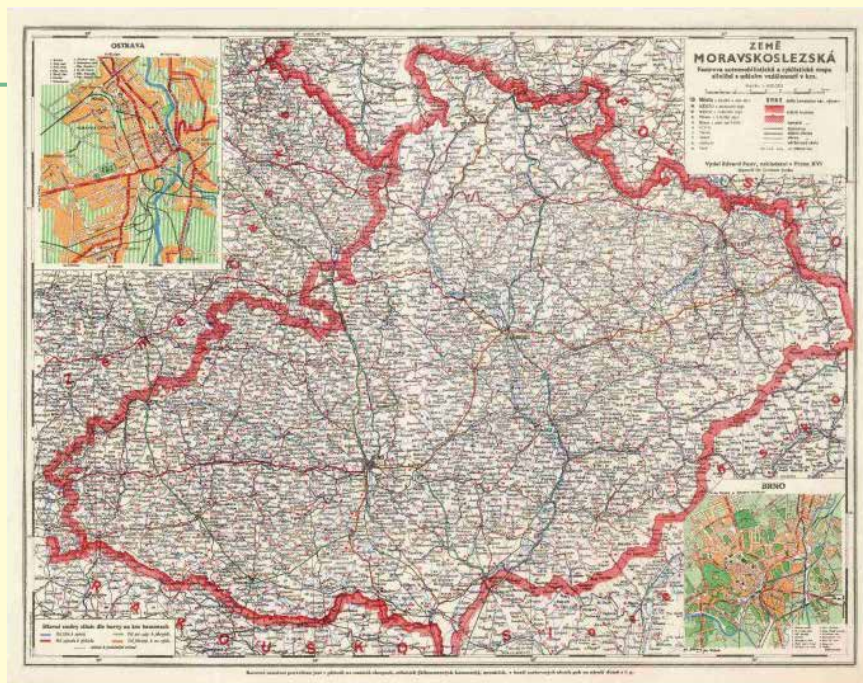
Podle předlohy by zemské sněmy měly právo vydávat vlastní předpisy v oblasti zdravotnictví, sociální péče či kultury, stejně jako zavádět zemské daně. Samotný text navrhovaného zákona se o zrušení krajského uspořádání přímo nezmiňuje, ale dá se předpokládat, že by k tomu v návaznosti na zřízení samosprávných zemí došlo.

Samosprávné země zrušili komunisté, k jejich obnově nedošlo

Zemské zřízení existovalo v českých zemích až do roku 1949, kdy jej zrušil komunistický režim. Samosprávné země mají navíc staletou tradici a pamatuje na ně i současná ústava České republiky. Navrhovaná konfigurace navazuje s výjimkou samostatné Prahy na podobu zemského uspořádání z první republiky. V roce 1928 byl přijat takzvaný organizační zákon, kte-

rý zakotvil zemi Českou a zemi Moravskoslezskou. Komunistická reforma z roku 1948 je nahradila třinácti kraji, územně podobnými těm současným, v roce 1960 pak došlo ke zmenšení jejich počtu na sedm regionů a Prahu s postavením kraje.

O obnovení zemského zřízení se diskutovalo po Listopadu 1989. Na začátku 90. let vypadalo nadějně, že by Morava a Slezsko získaly postavení samosprávné země. Parlament dokonce přijal prohlášení, ve kterém označil likvidaci země Moravskoslezské za totalitní akt. Politická elita se však později přiklonila k obnově krajů.

Historická mapa země Moravskoslezské

Podle zemí by se mohlo volit do Poslanecké sněmovny

Zemské uspořádání také připomenul předseda Poslanecké sněmovny Radek Vondráček svým návrhem na zavedení zemí místo volebních krajů. Lidé by tak nehlasovali podle území současných krajů, ale na základě územní příslušnosti k Čechám nebo Moravě a Slezsku. Vondráčkův návrh je součástí debaty o novele volebního zákona, který musí být doplněn po zásahu Ústavního soudu.

Převzato z www.zpravyzmoravy.cz

Toto číslo vyšlo s podporou Lékárny U černého orla v Prostějově

Časopis vychází s podporou Koruny České

zelení A DOBA – měsíčník zelených hnutí

Vydává Zelený kruh Olomouc. Náklad 2 500 výtisků. Uzávěrka 15. dne v měsíci.
Šéfredaktor MUDr. Pavel Andrš, výtvarný redaktor Jiří Komár Jurečka
Redakce: V Kotlině 4, 779 00 Olomouc, tel./fax: 585 436 926
e-mail: zeleny.kruh.ol@mybox.cz, <http://www.zelenykruholomouc.cz>
Objednávky na adrese redakce.
Registrováno referátem kultury OkÚ Olomouc pod číslem MK ČR E 12634.
Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpným závodem Severní Morava, č. j.: 543/97 - p/1 ze dne 10. 2. 1997

adresát:

Tištěnou verzi tiskneme na recyklovaném papíře běleném bez použití chlóru

TISK: Petr Skyva, tel.: 608 869 087